

میزان شیوع و علل آسیب‌های ناشی از وسایل نوک تیز و برنده و عملکرد کارکنان مراکز درمانی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال ۱۳۸۶

فاطمه رخشانی^۱، محمدتقی حیدری^۲، سمیه براتی بنی^۲

^۱ دانشیار آموزش بهداشت، دانشکده بهداشت، گروه بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زاهدان، مرکز تحقیقات ارتقاء سلامت، زاهدان

^۲ دانشجوی کارشناسی بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی، زاهدان

نویسنده رابط: فاطمه رخشانی، نشانی: زاهدان، بلوار بهداشت، ستاد مرکزی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی، معاونت پژوهشی دانشگاه. تلفن: ۰۵۴۱-۲۴۴۲۱۸۵، پست الکترونیک: rakhshanif@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۸۷/۳/۱۳؛ پذیرش: ۱۳۸۷/۱۰/۷

مقدمه و اهداف: آسیب‌های ناشی از وسایل نوک تیز، یک خطر مهم شغلی برای کارکنان بهداشتی و درمانی محسوب می‌شود. لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان شیوع و علل آسیب‌های ناشی از نیش سوزن اقدامات پس از آن در پرسنل مراکز درمانی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان صورت گرفت.

روش کار: در این مطالعه مقطعی، ۲۳۱ نفر از کارکنان درمانی شاغل در بیمارستان‌های آموزشی شهر زاهدان در سال ۱۳۸۶ به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بررسی شدند. داده‌ها از طریق پرسشنامه جمع‌آوری و با استفاده از نرم افزار SPSS 13 تجزیه و تحلیل گردیدند.

نتایج: ۷۷/۱٪ از افراد مورد بررسی زن، ۵۶/۴٪ از آنان کارشناس و ۵۰/۷٪ پرستار بودند. میانگین سنی $34 \pm 8/1$ سال بود. شیوع نیش سوزن در بین کارکنان مراکز درمانی در طول دوره کاری ۶۴/۹٪ بود و از این گروه ۵۷/۲٪ بیش از دو بار آسیب دیده بودند. سوزن با ۵۵/۴٪، بیشترین میزان آسیب را تشکیل می‌داد، و بیشترین موقعیتی که افراد دچار آسیب شده بودند هنگام خون‌گیری و تزریق با فراوانی ۵۴/۶٪ بود. آنالیز رگرسیون چند متغیره نشان داد که آسیب ناشی از وسایل نوک تیز در افراد با سواد دانشگاهی در مقایسه با دیپلم و پایین‌تر ۶۰٪ کمتر بود و به ازای هر سال افزایش سابقه کار، خطر آسیب ۵٪ افزایش می‌یافت.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این مطالعه ضرورت اقدامات آموزشی و پیشگیری‌کننده در مراکز درمانی به ویژه گروه‌های با خطر بالا را نشان می‌دهد.

واژگان کلیدی: نیدل استیک، شیوع، عوامل خطر، کنترل، کارکنان درمانی، عملکرد

مقدمه

برای هیپاتیت B، ۴۵-۵٪ است (۳، ۴). بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، ۲/۵٪ از کارکنان بهداشتی در سراسر جهان به دلیل تماس‌های شغلی به HIV/AIDS و ۴۰٪ به هیپاتیت B و C مبتلا شده‌اند (۵). مطالعه‌ای در مصر، صدمات ناشی از وسایل نوک تیز را ۶۶/۲٪ گزارش کرد که در این تحقیق فقط در ۴۱٪ از تزریقات، سرنگ بدرستی دفع شده بود (۶). مطالعه‌ای در بیمارستان‌های آموزشی

صدمات ناشی از سوزن و اجسام تیز از جمله مواردی است که افراد را در معرض عفونت‌های منتقله از طریق خون از قبیل ایدز و هیپاتیت B، و C قرار می‌دهد (۱). بیش از ۲۰ پاتوژن از طریق صدمات ناشی از سوزن و وسایل نوک تیز منتقل می‌شوند (۲). بر اساس گزارش مرکز کنترل بیماری‌ها (CDC) و مطالعات انجام شده، خطر آسیب ناشی از وسایل آلوده به HIV در کارکنان بهداشتی ۰/۳٪، خطر احتمالی هیپاتیت C، بین ۱۰-۲/۷٪ و خطر